

Η ανθρώπινη ζωή

Στην ορθόδοξη Πατερική Γραμματεία, η ανθρώπινη ζωή θεωρείται ιερή, γιατί αποτελεί θείο δώρο.

Ο Μέγας Αντώνιος, δίνοντας μια θεολογική ανάλυση της έννοιας του Θεού, αναφέρει: "Θεός εστίν, η μακαρία φύσις, η υπερτελής Τελειότης, η υπέρκαλλος και υπεράγαθος Ποιητική αρχή πάντων τωνόντων". Επομένως η ανθρώπινη ζωή αποτελεί εκδήλωση της Δημιουργικής Θείας Ακτίστου ενεργείας.

Ο Μέγας Βασίλειος θεωρεί πως η αξία της συνδέεται με τον εικονισμό του Θεού στο ανθρώπινο πρόσωπο και με το νοημά της, που συμφαίνεται με το γεγονός της θεώσεως. Ο Άγιος Γρηγόριος Νύσσης, μιλώντας για τον εν δυνάμει εικονισμό του Θεού στον άνθρωπο, σημειώνει: "Έχω εν τη κτίσει το κατ' εικόνα". Στη συνέχεια δε νοηματοδοτώντας την ανθρώπινη ζωή αναφέρει: "Γίγνομαι δε τη προθέσει και εις το καθ' ομοίωσιν". Δηλαδή όλη η αξία της έγκειται στο γεγονός ότι αποτελεί το στάδιο εκείνο το οποίο πρέπει να αξιοποιήσει ο άνθρωπος, ώστε μετέχοντας της λειτουργικής, μυστηριακής και ασκητικής ζωής της εκκλησίας, να νικήσει τα πάθη του και να γίνει θέσει και ενεργεία θεός.

Ο Μέγας Βασίλειος διακηρύττει μια αρχή που ποτέ κανένας ανθρωπισμός δεν πρόβαλε για το ανθρώπινο πρόσωπο, παρα μόνο ο ορθόδοξος θεανθρωποκεντρικός ανθρωπισμός των Πατέρων, ότι δηλαδή ο άνθρωπος: «Κεκελευσμένος θεός εστίν». Με άλλα λόγια ο άνθρωπος έχει κληθεί να γίνει θεός κατα χάριν.

Επομένως η ανθρώπινη ζωή έχει μια ιερή αποστολή, δεν είναι απλά μια βιολογική επιβίωση, όπως συμβαίνει με τις ζωές των άλλων όντων.

Βασικό χαρακτηριστικό της είναι το αυτεξούσιο, δηλαδή το ότι ελεύθερα ένας άνθρωπος πρέπει να αποφασίζει για το πως θα ενεργεί. Στην ορθόδοξη θεολογική σκέψη ούτε ο ίδιος ο Θεός δεν επεμβαίνει στη ζωή ενός ανθρώπου, αν ο ίδιος δεν το θελήσει. Αυτό συμβαίνει γιατί η ανθρώπινη ζωή χωρίς την ελευθερία ουσιαστικά αποτελεί έκπτωση στον τρόπο ζωής των αλόγων ζώων.

Ο Άγιος Μακάριος ο Αιγύπτιος δίνοντας τη δική του εκδοχή για τη θεία χάρη δηλώνει: «Η θεία χάρις προτρεπτική εστίν δια το λιτόν και αυτεξούσιον, της ημετέρας φύσεως». Δηλαδή η θεία χάρη απλά προτρέπει τον άνθρωπο στο να εργαστεί τις εντολές του Θεού. Ποτέ δεν τον εξαναγκάζει γιατί σέβεται το ελεύθερον του ανθρωπίνου προσώπου.

Εξάλου απο τη δική του πλευρά ο Άγιος Συμεών ο Νέος Θεολόγος μιλώντας για το ίδιο θέμα

αναφέρει: "Ο Θεός εκείνους που δεν επιθυμούν να αγωνιστούν για την θέωση δεν τους αναγκάζει, για να μην τους αφαιρέσει το στοιχείο της προσωπικής ελευθερίας και τους κατεβάσει έτσι στο επίπεδο των αλόγων ζώων".

Άλλο σοβαρό στοιχείο της ζωής είναι η αγάπη. Ο Άγιος Ισαάκ ο Σύρος αναφέρει πως ένας πραγματικά θεωμένος άνθρωπος, ένας άγιος, «Πάντας καθορά καθαρῶ οφθαλμῶ και πάντας εξίσου θέλει προσκυνεῖν και αγαπᾶν Ἑλληνας και Ἰουδαίους». Αυτό σημαίνει πως όλους τους βλέπει με καθαρό μάτι δηλαδή χωρίς προκαταλήψεις και αγαπά εξίσου όλους ανεξάρτητα από την φυλετική ή θρησκευτική τους ταυτότητα.

Μ'αυτο το σκεπτικό πρέπει να τονιστεί πως η ορθόδοξη θεολογία θεωρεί ως στοιχεία που μειώνουν την αξία της ανθρώπινης ζωής, το φανατισμό σε όλες τις εκφάνσεις του, όπως επίσης την εκμετάλευση, την κοινωνική αδικία και το ρατσισμό.

Τέλος για τους Πατέρες της Ανατολής, μόνο ο άνθρωπος που βιώνει την αρετή της ταπείνωσης έχει μια πραγματικά ποιοτική ανθρώπινη ζωή. Διαφορετικά ο άνθρωπος της οίησης και του εγωισμού έχει μια ανθρώπινη ζωή κενή, χωρίς νόημα και περιεχόμενο. Ο μεγάλος ρώσος λογοτέχνης Πούσκιν εκφράζει εύστοχα αυτή την αλήθεια λέγοντας πως: «Πραγματικά άδειος, είναι ο άνθρωπος που είναι γεμάτος από τον ίδιο τον εαυτό του».

Σάββα Αλεξάνδρου
Θεολόγου - Βοηθού Διευθυντή Α
Λανιτείου Λυκείου Β